

Spidsen: Huller i dansk ældreomsorgsforskning

Af en meget omfattende og grundig gennemgang af ældreomsorgsforskning i Norden fremgår det bl.a., at Danmark har den mest veludbyggede offentlige ældreomsorg, men halter bag efter Sverige og Norge, når det drejer sig om forskning på feltet.

Merete Platz er ældreforsker ved Gerontologisk Institut og fortæller her "indefra".

Nordisk Ministerråd har taget initiativ til og finansieret en kundskabsoversigt over ældreomsorgsforskning i Norden. Det er der kommet en på alle måder stor bog ud af. Bogen er på 400 sider, indeholder 10 kapitler, hvor de fremmeste nordiske forskere hver på sit område analyserer forskningen på tværs af de fem nordiske lande. Bogen er redigeret af Marta Szebehely ved Stockholms universitet.

Læserne skal vide, at jeg ikke er uvildig. Men efter min mening er der tale om et enestående godt produkt. Bogen handler om forskning, men henvender sig ikke kun til forskere. Den er relevant for alle, der interesserer sig for, hvad vi egentlig ved om den omfattende, vigtige og varierede virksomhed, som omsorgen for gamle mennesker er.

Ældreomsorg er mangefacetteret

Den offentlige ældreomsorg er veludbygget i alle de nordiske lande. Men ældreomsorg er andet og mere end offentlig omsorg. Bogen omhandler samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning publiceret de seneste 10 år.

Det handler om:

- offentlig ældreomsorg (både i offentlig og i privat regi)
- omsorg fra pårørende samt
- den frivillige sektor

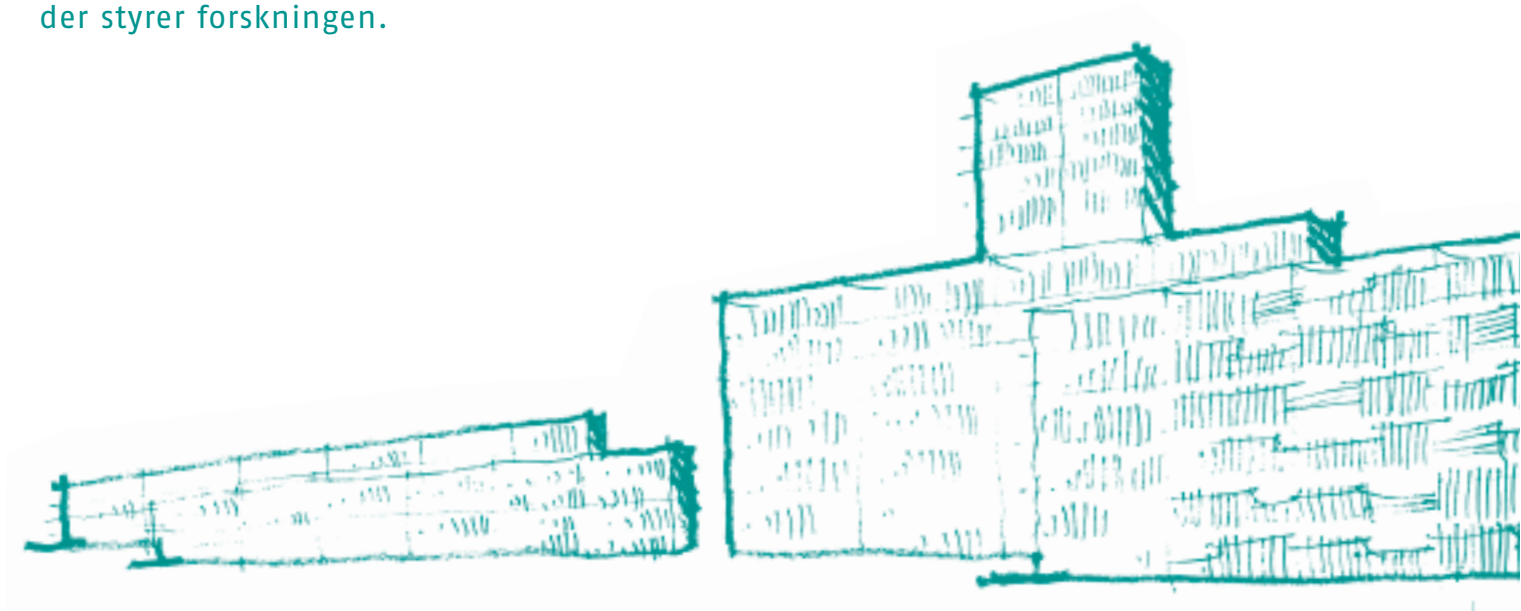
I oversigterne analyseres *hvad* der forskes i – og *hvad* der *ikke* forskes i – hvilke metoder der benyttes, *hvor* der forskes samt *resultaterne af forskningen*. Det er helt uoverkommeligt på kort tid at yde de enkelte kapitler retfærdighed. Jeg vil derfor tage de danske

briller på og koncentrere mig om nogle af de mangler, der påpeges i dansk ældreomsorgsforskning.

Ingen veletableret forskning i Danmark

Sverige er i førertrøjen, når det gælder omfanget af ældreomsorgsforskning efterfulgt af Norge, og i begge lande har forskningen været økonomisk prioriteret i de sidste 10 år. Om dansk ældreomsorgsforskning påpeges det derimod, at det ikke har været et prioriteret område, og at der hverken på universiteterne eller i forskningsinstitutioner udenfor findes veletablerede forskningsmiljøer. Om den danske forskning fremhæves desuden, at den "har fokus på de ældre og deres relation til det offentlige hjælpeapparat, medens personaleperspektivet og pårø-

Det er vigtigt, at det ikke er de politikere, som træffer beslutning om reformerne, der styrer forskningen.

rendes indsats er relativt lidt belyst" samt at "påfaldende mange af de danske studier er initieret og finansieret af det danske Socialministerium, medens forskerinitierede studier af de vidtgående danske organisationsreformer er sparsomt forekommende" (side 385).

Forskningen skal have større frihedsgrader i Danmark

"Det er vigtigt, at det ikke er de politikere, som træffer beslutning om reformerne, som styrer forskningen. For så er der risiko for, at vigtige spørgsmål om reformernes tilsigtede og ikke tilsigtede konsekvenser for forskellige parter ikke bliver belyst. Fri og uafhængig granskning af reformer – endog ud fra aspekter, som beslutningstagerne måske ikke har tænkt på eller ikke vil se belyste – er vigtig for reformernes legitimitet og udvikling og for medborgernes velfærd" (side 387). Der gøres opmærksom på, at der er "en iøjnefaldende kontrast mellem de svenske og danske myndighedsopdrag.

De svenske opdrag [fra Socialstyrelsen] har gennemgående et relativt åbent præg. De danske opdragsgivere udtrykker ofte mere eksplicit, at hensigten er at bidrage til at udvikle og videreudvikle reformerne. Det forventes med andre ord, at forskere og udredere skal placere sig på "indersiden" af reformarbejdet frem for at stille spørgsmål ved reformernes virkemåde og konsekvenser" (side 101). Der gives endda et eksempel på, at Socialministeriet, efter et projekt var afsluttet, har krævet erstatning, fordi forskerne efter ministeriets opfattelse ikke tilstrækkelig havde fulgt den opgavebeskrivelse, der var givet (side 97).

Huller i dansk ældreomsorgsforskning, som bør udfyldes:

- fri og uafhængig forskning i reformers betydning for de ældre og omsorgspersonalet
- forskning i omsorgspersonalets vilkår

- komparativ nordisk forskning

Et skulderklap til Gerontologisk Institut

De forskellige lande har forskellige forskningstraditioner, som kan befrugte hinanden. Den humanistiske og samfundsvidenskabelige forskning med et kulturgerontologisk perspektiv, som er bedrevet ved Gerontologisk Institut, fremhæves som et forskningsfelt, de andre lande kan tage ved lære af. Gerontologisk Institut spiller dog slet ikke samme rolle som de nordiske søsterinstitutioner. Gerontologisk Institut er frit og uafhængigt, men det betyder desværre også "fri" for forskningsmidler til at gennemføre den frie forskning, der efterlyses i den nordiske rapport.

Äldreomsorgsforskning i Norden. En kunskapsöversikt. TemaNord 2005:508. Nordisk Ministerråd, København 2005. platz@geroinst.dk

